

Välfärden först.

Socialdemokraterna

Budget 2026

Plan 2027 – 2030 för kommunkoncernen

**VARBERGS
KOMMUN**

Förslag till beslut

Socialdemokraterna föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. fastställa skattesatsen för år 2026 till 20,63 kronor.
2. fastställa finansiella mål för kommunkoncernen:
 1. Årets resultat för kommunkoncernen ska, efter finansiella poster, som ett genomsnitt uppgå till minst 265 miljoner kronor per år för perioden 2022-2030.
 2. Soliditeten för kommunkoncernen (exklusive pensionsåtagande i ansvarsförbindelse och skuld avseende finansiell leasing) ska vid planperiodens slut uppgå till minst 30 procent.
3. fastställa finansiella mål för kommunen:
 1. Årets resultat för kommunen ska som ett genomsnitt uppgå till minst 200 miljoner kronor per år för perioden 2022-2030.
 2. Årets strukturella resultat ska för varje enskilt år uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.
 3. Soliditeten för kommunen (exklusive pensionsåtagande i ansvarsförbindelse, skuld avseende finansiell leasing samt skulder avseende kommunala bolag) ska vid planperiodens slut uppgå till minst 50 procent.
4. i övrigt godkänna budget 2026 och plan 2027-2030.
5. bemyndiga kommunstyrelsen att besluta om användning av kommunstyrelsens ofördelade medel.
6. kommunkoncernens totala låneram för 2026 får vara högst 9 500 miljoner kronor, inklusive lånen i Varbergs Stadshus AB.
7. omsätta och ta upp nya lån under budgetåret 2026:
 1. kommunstyrelsen under år 2026 har rätt att nyupplåna, det vill säga öka kommunkoncernens skulder under år 2026, med totalt 1 200 miljoner kronor. Delegat medges teckna dessa lån.
 2. kommunstyrelsen har rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under 2026. Delegat medges teckna dessa lån.

Innehållsförteckning

.....	1
Förslag till beslut	2
Socialdemokraterna föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta	2
Socialdemokraternas Budget 2026 och Plan 2027 – 2030.....	4
Välfärden först.....	4
Driftsbudget, prioriteringar och uppdrag.....	12
Nämndernas förutsättningar för driftsbudget 2026–2030	12
Nämndernas driftsbudget 2026–2030.....	15
Förändring av nämndernas ramar 2025–2026	16
Politiska prioriteringar och uppdrag	17
Finansiell analys	25
Finansiella mål i budgeten.....	25
Första perspektivet: resultatnivåer och investeringar	26
Andra perspektivet: ekonomisk stabilitet.....	30
Tredje perspektivet: skulder och finansiering	32
Sammanfattning finansiell analys	33

Socialdemokraternas Budget 2026 och Plan 2027 – 2030

Välfärden först.

Inledning

Vår budget sätter välfärden först. Att värna en omsorg, förskola och skola som i varje möte finns där på bästa sätt, är viktigare än någonsin. Trots Varbergs goda förutsättningar med engagerade medarbetare, fortsatt tillväxt, starkt näringsliv och fina verksamheter, så utmanas välfärden påtagligt. Vi ser med oro en fortsatt hög sjukfrånvaro, svårigheter att rekrytera till omsorgen, lägre personaltäthet i förskola och skola och allt färre som klarar av grundskolan och inte kommer in på gymnasiet.

Tillsammans med lågkonjunktur, ökade kostnader och högre arbetslöshet, samt ett mångårigt strukturellt underskott i socialnämnden - som riskerar att nå 230 miljoner år 2030 – innebär stora påfrestningar för hela kommunen. Färre barn, fler äldre och år av effektiviseringar gör det svårt att hantera förändringar utan att det slår mot verksamheten.

Många av verksamheterna bedrivs också med lägre kostnader än jämförbara kommuner, som t ex socialnämnden -125 miljoner för år 2024. Allt detta påverkar kommunkoncernens långsiktiga förmåga att ge en god välfärd. I detta läge kunde M,SD,L,KD - regeringen valt att se välfärdens behov. De valde istället skattesänkningar för de rikaste, som i kronor är de stora vinnarna.

Varberg har behov av att klara av att investera i nya grundskolor, äldreboenden, LSS boenden och en station i Värö. Den viktigaste framtidssatsningen nu för Varberg är ett nytt och ombyggt Peder Skrivare gymnasieskola. Det är en självklar prioritering för Socialdemokraterna och den måste påbörjas omgående.

Därför tillför vi **450 miljoner kronor** i investeringar för perioden 2026 – 2030 för att påbörja den nödvändiga om- och tillbyggnaden av PS enligt den förstudie som är beslutad. Det är akut och borde varit igång för flera år sedan. Varberg behöver en gymnasieskola för alla, inte en "elitskola".

Förutom nyinvesteringar finns en stor underhållsskuld i våra äldre fastigheter som försumrats i många år och nu skyndsamt måste hanteras. Några som prioriteras är Veddige Simhall, Ankarhallen och renoveringen på kv. Renen. Äntligen kan den gamla fina kontorsbyggnaden få leva igen och fungera som en evakueringslokal för PS. I budgeten är det årligen avsatt 130 miljoner kronor till reinvesteringar. Här behöver också reinvesteringar i PS ingå.

Behovet av att investera i vägar, hamn, infrastruktur mm, har tillsammans med övriga investeringar och reinvesteringar, försatt kommunen och koncernen i en situation

där lånebehoven vuxit. Det ställer krav på höga årliga resultat för att klara av investeringarna och för planperioden 2026 – 2030 så kommer de sista årens resultatkrav hamna på historiskt höga nivåer. Detta i ett läge när år 2025 riskerar att hamna på ett negativt resultat för kommunen, vilket är en ny företeelse.

Därför är det viktigare än någonsin att värna välfärden och inte låta barn, unga och äldre få betala för att kommunen står i denna situation. Det är att ta ansvar för välfärden.

Att kommunen är en attraktiv arbetsgivare är en grundförutsättning. Kommunen måste göra mer för att minska sjukfrånvaron. Det har högsta prioritering för oss. Detta tillsammans med heltid som norm, ökad grundbemanning, schyssta och hållbara arbetstider, och att kunna påverka och vara delaktig sitt arbete och dess upplägg. Arbetet måste givetvis ske tillsammans med de fackliga parterna.

Vår budget har tre tydliga huvudprioriteringar:

- Varberg ska vara den bästa kommunen att växa upp i – med Sveriges bästa skolor
- Trygg och pålitlig omsorgen – stöd till den som behöver hjälp
- En attraktiv arbetsgivare – med bra arbetsmiljö och arbetsvillkor, samt facklig samverkan

Därför satsar Socialdemokraterna **110 miljoner kronor extra på välfärden 2026 – 46 miljoner mer än Varbergsalliansens budget** – som dessutom inte är tillfälliga bidrag till socialnämnden som Varbergsalliansen föreslår. För att värna välfärden väljer vi att föreslå en skattehöjning på **30 öre***, till **20:63 kronor**. Varberg har då fortfarande Hallands lägsta kommunalskatt och bland de lägsta i Sverige. **Så tar vi ansvar för välfärden i Varberg.**

Vår budget tillför **450 miljoner kronor** i investeringsbudgeten för att påbörja den nödvändiga om- och tillbyggnaden av Peder Skrivare gymnasium.

* Skattehöjningen innebär att den som tjänar 25 000 kr i månaden får en skattehöjning på 75 kr i månaden. Den som tjänar 50 000 kr i månaden, får en höjning på 150 kr i månaden.

Socialnämnden

Socialnämndens verksamheter har stor betydelse för många människor i vårt samhälle. Därför är det nödvändigt att säkra en budget som ger personalen och verksamheterna möjligheter att ge den vård, omsorg och stöd som krävs för att tillgodose människors behov.

Varbergs befolkning ökar och särskilt antalet personer över 85 år. Det sker också en förskjutning av vården från sjukhusvård till vård i hemmet. Allt fler personer med funktionsnedsättning, missbruksproblem och personer med psykiatriska diagnoser behöver vårt stöd. Därtill blir behoven mer komplexa. Det ställer nya och särskilda krav på den vård och omsorg som samhället står för. För att tillgodose det stödet behöver vi ha resurser för ökade och mer specialiserade insatser i hemmet såväl som en god planering av antal platser inom LSS, serviceboende och äldreboende. För att klara framtidens omsorg måste vi även arbeta med mer förebyggande insatser och stöd.

Med förändrade behov ökar förväntningarna på vår personal. Därtill ligger sjukfrånvaron för vissa grupper på en hög nivå vilket ytterligare ökar belastningen. Det måste finnas tid för personalen att kunna göra sitt jobb. Det

förutsätter en bra arbetsmiljö och goda arbetsvillkor. För att klara de ändrade förutsättningarna måste vi ytterligare öka grundbemanningen och säkerställa att vår personal får möjlighet att kompetensutvecklas under hela yrkeslivet.

Samtidigt som behoven av personal till välfärden växer så ökar inte personer i arbetsför ålder i samma utsträckning. Därför behöver vi, utöver satsningar på arbetsmiljö och arbetsvillkor för att få redan anställda att vilja vara kvar och locka nya personer att vilja arbeta inom Varbergs omsorg och socialtjänst. Därför inför vi nu fria arbetsskor för personalen. Vi behöver också skapa fler utbildningsplatser och öppna för andra vägar att komma in i anställning.

Vi accepterar inte försämringar för vår personal och våra verksamheter som riskerar att drabba omsorgstagare och anhöriga. Socialnämnden har under många år haft en underfinansierad budget som har lett till nedskärningar och försämrad omsorg och arbetsmiljö för personalen. Den tidigare socialdemokratiska regeringen har tillfört statsbidrag som sett till att kommunens verksamheter har kunnat ha näsan ovanför vattenytan. Så är det inte att med den nuvarande regeringen.

Nämndens prognos visar ett underskott för 2025 som växer under de kommande åren om inga ytterligare medel tillskjuts eller inga kraftiga åtgärder vidtas. Risken för ytterligare nedskärningar och försämringar för verksamheterna är mycket överhängande.

Därför vill vi stärka budgeten för att säkerställa gynnsamma arbetsvillkor för personalen och fortsatt välfungerande vård och omsorg inom socialnämndens verksamheter för ett Varberg som kan bättra.

Socialdemokraterna prioriterar socialnämndens verksamheter och **tillför 60,4 miljoner kronor, vilket är ramhöjande** till skillnad från Varbergsalliansens tillfälliga ”satsning” på 38,0 miljoner kronor för 2026. Som sedan tas bort år 2027!

Förskole- och grundskolenämnden

Under flera år har förskola och grundskola tvingats hantera återkommande besparingar och att år efter år spara inom skolan urholkar kvaliteten och skapar osäkerhet. Det försvårar rektorernas möjligheter att arbeta långsiktigt med utveckling och kunskapsuppföljning.

Barnafödande fortsätter att minska och utmanar ekonomin ytterligare då det innebär att nämndens ekonomiska resurser minskar i takt med att antalet barn är färre. Samtidigt ska nämnden, utöver denna minskning, effektivisera verksamheten med ytterligare 1 procent av budgeten – sammanlagt motsvarande 23 miljoner eller cirka 36 heltidstjänster inför 2026.

Det är med oro vi ser hur en allt sämre ekonomi påverkar nämndens verksamheter negativt – för barnen, eleverna och personalen. Personaltätheten inom förskolan har försämrats – från 5,4 barn per heltidsanställd 2020 till 5,8 barn per heltidsanställd 2024. På vissa fritidshem går så många som 25 barn per personal.

Måluppfyllelsen i årskurs 9 når historiskt låg andel då andelen elever som slutade nian med fullständiga betyg sjunkit till 73,5 procent. Aldrig har Varberg haft en så låg nivå. Det gäller även andelen elever som kommer in på ett yrkesprogram. I somras lämnade 117 elever årskurs 9 utan behörighet till

gymnasiet. Slutbetygen i nian skiljer sig åt upp till hela 33 procentenheter, beroende på vilken skola du går på. Den här utvecklingen måste stoppas.

Vi socialdemokrater accepterar inte dessa försämringar i förskolan, fritidshemmen eller grundskolan. Varberg är en välmående kommun – våra barn och elever förtjänar bättre. Därför vill vi sluta spara inom skolan och istället långsiktigt höja ramen för utbildningsverksamheten. Tillfälliga tillskott som kallas "satsningar" räcker inte för att skapa stabilitet.

Hösten 2024 fick tre av Varbergs skolor statsbidrag för att starta skolsociala team – ett framgångsrikt arbetssätt där skola och socialtjänst samarbetar för att öka tryggheten, förbättra skolnärvaron och ge tidigt stöd till elever i behov av hjälp. Resultaten hittills är mycket positiva, men vi vill att alla skolor i Varberg ska ha tillgång till ett sådant team. För att möjliggöra detta krävs en utökning med 1,5 tjänst inom skolan och 1,5 inom socialtjänsten. Då kan kommunen dessutom få ytterligare statsbidrag motsvarande tre tjänster, vilket täcker hela kommunen. Vi föreslår därför att denna förstärkning genomförs inför budgetåret 2026 och ryms inom de 40 miljoner kronor vi tillför. Vi behöver arbeta mera förebyggande, inte kontrollerande.

S satsar totalt **40 miljoner kronor** till förskole- och grundskolenämnden, 20 miljoner mer än Varbergsalliansen, för den bästa skolkommunen.

Kultur- och fritidsnämnden

En stark och inkluderande kultur-, idrotts- och fritidsverksamhet är grunden för jämlika livsvillkor, gemenskap och hälsa. Den skapar engagemang, bildning, trygghet och stärker demokratin i hela Varberg.

Under 2026 fokuserar vi Socialdemokrater på att ge barn och unga tillgång till en meningsfull fritid och ett rikt föreningsliv. Alla, oavsett bakgrund och ekonomi, ska kunna delta i kultur- och fritidsaktiviteter på lika villkor.

Behoven och förväntningarna på verksamheterna ökar, samtidigt som kostnadsläget är ansträngt. Vi vill värna kvalitet, tillgänglighet och trygghet. Det starka föreningslivet, biblioteken och kulturen är Varbergs hjärta och de måste ha förutsättningar att fortsätta utvecklas.

Studieförbunden är en viktig del av det fria och folkbildande Sverige. När deras ekonomiska förutsättningar försämras riskerar många verksamheter att försvinna. Vi vill uppmärksamma deras betydelse för jämlikhet, demokrati och kultur och värna deras roll i Varberg.

Kulturskolans verksamhet är betydelsefull för barns och ungas möjlighet till bildning och kreativ utveckling. Socialdemokraterna vill att fler barn ska kunna delta, oavsett familjens ekonomi eller bakgrund, genom ökad tillgänglighet och breddade verksamhetsformer.

Kultur- och fritidsverksamheten spelar en central roll i det förebyggande arbetet för barns och ungas psykiska och fysiska hälsa. Insatser som stärker trygghet, delaktighet och gemenskap ska prioriteras. Föreningslivet är en grundpelare i ett levande och sammanhållet Varberg. Kommunens stödformer, lokaler och bidrag ska utformas för att möta föreningarnas behov och skapa långsiktiga och hållbara förutsättningar för deras verksamhet.

Varberg ska vara en kommun där kulturutövare vill bo och verka. Socialdemokraterna vill utveckla tillgången till kreativa miljöer och stödja

arrangemang som gör kulturupplevelser tillgängliga i både stad och landsbygd. Vi vill att konstnärlig utsmyckning ska vara en naturlig del av samhällsbyggandet och integreras tidigt i planeringen vid ny- och ombyggnationer. Den offentliga konsten ska vårdas, bevaras och göras tillgänglig för alla invånare. Biblioteken ska fortsätta vara öppna, inkluderande och inspirerande mötesplatser.

För att stärka kultur-, idrotts- och fritidslivet i hela kommunen satsar Socialdemokraterna **7 miljoner kronor** till Kultur- och fritidsnämnden. Det är 4 miljoner kronor mer än Varbergsalliansen. Det är en satsning på jämlikhet, gemenskap och framtidstro!

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Peder Skrivares gymnasieskola – en strategisk investering för Varbergs framtid – och ett självklart val för Varbergs ungdomar.

Inför läsåret 2025–2026 valde hela 93 procent av kommunens elever att läsa på PS. Det är ett tydligt kvitto på skolans starka attraktionskraft och den höga kvalitet som präglar utbildningarna. För att möta det ökande antalet elever och samtidigt bevara kvaliteten är stora investeringar i skolans lokaler helt nödvändiga. Det handlar både om nybyggnation och reinvesteringar i befintliga lokaler. Investeringarna ska säkra att alla ungdomar som vill läsa på PS får plats och att utbildningsmiljön fortsätter hålla en hög standard. För att möjliggöra en snabb byggstart och samtidigt minimera störningar i verksamheten **prioriterar vi Socialdemokrater att avsätta 450 miljoner kronor i investeringsbudgeten** för perioden 2026 – 2030 för att skyndsamt påbörja den nödvändiga och viktiga om- och nybyggnationen av det framtida PS enligt beslutad förstudie.

En gymnasieexamen har stor betydelse – både för individen och för samhället. Den ger unga människor valfrihet, stärker hälsa och välmående, minskar risken för utanförskap och bidrar till ett robust samhälle med rätt kompetens för framtidens arbetsmarknad.

Vi vill att alla ungdomar ska ha lika goda förutsättningar under sin studietid. Därför väljer vi att utveckla **AST-anpassad gymnasieutbildning** i Varberg samt utveckla arbetet med att minska skolfrånvaron. Dessutom vill vi införa skolsociala team på PS tillsammans med socialnämnden och förskole- och grundskolenämnden för att stärka trygghet och studiero.

Arbetsmarknaden förändras snabbt, och det kräver en utbildningsverksamhet som hänger med. Många arbetsgivare upplever svårigheter att rekrytera rätt kompetens. Därför behöver nämnden och förvaltningen fortsätta stärka samverkan mellan skola och arbetsliv, erbjuda vuxenutbildning utifrån lokala behov samt utveckla analys- och uppföljningsarbetet kring arbetsmarknadens kompetensförsörjning. På så sätt kan utbildningsutbudet bättre matcha de behov som finns och skapa förutsättningar för fler i arbete.

Trots att andelen gymnasieelever som tar examen inom 3 år är hög inom den kommunala gymnasieskolan, så har andelen sjunkit de senaste åren. Dessutom redovisar kommunen ett resultat som ligger under modellberäknat värde som innebär att andelen som tar examen inom tre år bör vara högre sett till kommunens socioekonomiska förutsättningar. Det är viktigt att nämnden fortsätter att arbeta för att fler tar examen då det är den bästa investeringen vi kan göra för att motverka ohälsa, arbetslöshet och utanförskap.

Genom vår satsning på bästa skolkommunen i grundskolan är vår förhoppning att fler klarar av grundskolan och blir behöriga till gymnasiet.

Nämnden tillförs **sammanlagt 0,4 miljoner kronor för 2026 och 0,4 miljoner kronor för 2027** för skolsociala team, **samt 7,8 miljoner kronor från 2027 – 2030** för att utveckla AST-utbildning på de nationella programmen.

En grön och hållbar omställning som håller ihop Varberg

Varberg är en attraktiv kommun att bo och vistas i, vilket innebär att många vill flytta hit. Det finns ett fortsatt stort behov av **nya bostäder** och vi är oroad över den totala avsaknaden av byggpolitik från regeringen. Det innebär i praktiken ett byggstopp, både i kommunen och i hela landet.

Vi vill bygga fler hyresrätter i hela kommunen och motverka segregation genom ett blandat bostadsbestånd. Kommunen ska öka sitt markinnehav för framtida behov av bostads- och verksamhetsmark. Det ska också ställas skarpa krav på privata fastighetsägare att ingå sociala kontrakt. Varbergs Bostad ska fortsätta bygga och utveckla bostadsområden i hela kommunen.

Kommunkoncernens hållbarhetsarbete måste nu **gå från ord till handling**. Ett tydligt ledarskap krävs med en skarp handlingsplan som samordnar arbetet för att nå klimatmålen och minska koldioxidutsläppen. Denna ska redovisas i kommunfullmäktige så snart som möjligt. Koncernen måste också tillsammans finna sätt att hantera klimatförändringarna på ett klokt och hållbart sätt.

Vi vill att det ställs tydligare miljökrav vid **upphandling** och markanvisning, så att byggnation och andra inköp sker med så låg miljöpåverkan som möjligt. Kommunen behöver vara en motor för att få verksamheter, invånare och näringsliv till att förändra beteenden mot mer cirkulära flöden för återvinning, återanvändning och samägande.

VA-infrastrukturen behöver rustas upp eller ersättas. Om vi inte agerar nu riskerar vi fler driftstopp, fler bräddningar, fler säkerhetsincidenter och stora konsekvenser vid skyfall och översvämningar. Vi kommer inte heller att kunna leva upp till de nya lagar som ställer högre krav på kvalitet på vårt viktigaste livsmedel – **vårt dricksvatten**. För att möta dessa behov krävs tyvärr fortsatt taxehöjningar.

För att klara **elförsörjningen** och den gröna omställningen behöver kommunen höja sin ambitionsnivå och bidra till ökad energiproduktion, både fossilfri och förnybar. Vi är positiva till ny kärnkraft på Ringhals, men det räcker inte att slå sig till ro med det. Kommunen måste underlätta för produktion av exempelvis el från solceller, kombinerat med lagring av den lokalt producerade elen. Vi vill också se fler större solcellsparkar i kommunen på marker som redan är påverkade, till exempel utmed E6:an, samt fler vindkraftsparkar och etableringar i verksamhetsområden.

Utifrån den senaste behovsutredningen som Miljö- och hälsoskyddsförvaltningen gjort saknas cirka åtta årsarbetare för att klara alla uppgifter. En konsekvens av detta kan bli att inventering och tillsyn av små avlopp nedprioriteras. Syftet med att inventera dessa avlopp är att identifiera de som inte uppfyller gällande krav för rening av avloppsvatten – en viktig uppgift för att skydda miljön samt människors och djurs hälsa. Vi vill inte ha förorenat

dricks- eller badvatten utan rent vatten. För att komma en bit på vägen avsätter vi därför **1,6 miljoner kronor extra** till inventering och tillsyn av små avlopp.

I takt med klimatförändringar och kriser får vår lokala odlings- och jordbruksmark allt större betydelse. Dess värde för biologisk mångfald och livsmedelsproduktion behöver värnas. **Ekologiska och närodlade** svenska livsmedel bidrar till minskade utsläpp av gifter i naturen och är ett av målen i kommunens hållbarhetsstrategi. Det måste läggas mer fokus på ekologiskt och närodlade livsmedel – också som en del av kommunens krisberedskap. Därför vill vi att inhandlade livsmedel tillsammans ska vara 60 % närodlade, svenska eller ekologiska.

Det pågår redan flera initiativ inom kommunen kring **återbruk** av möbler och material. Socialförvaltningen, förskole- och grundskoleförvaltningen och serviceförvaltningen arbetar i dag var för sig, men här behöver vi göra mer. Ett samordnat och centraliserat återbruk med gemensamma lagringsytor skulle effektivisera arbetet och dessutom kunna bidra till ökad sysselsättning inom kommunen.

Avslutningsvis avsätter vi **1,0 miljoner kronor för att fortsätta att öka krontäckningen** i kommunen – för ett bättre klimat, en bättre miljö och för människors hälsa.

Kommunen – en attraktiv, trygg och hållbar arbetsgivare

Kommunens framgång bygger på våra medarbetares engagemang och kompetens. För att kunna erbjuda invånarna högkvalitativ välfärd och service krävs det att vi satsar på goda arbetsförhållanden och en trygg arbetsmiljö. Om vi ska lyckas behålla våra nuvarande medarbetare, rekrytera nya och samtidigt möta framtidens personalbehov, måste vi skapa förutsättningar som gör kommunen till en attraktiv arbetsgivare.

Idag finns det utmaningar inom både arbetsmiljö och arbetsvillkor. Den totala sjukfrånvaron minskar men det är fortfarande allt för hög nivå inom vissa yrkeskategorier, särskilt bland kvinnliga medarbetare. Därför finns det ett fortsatt behov av satsningar för minskad sjukfrånvaro och ökad personaltillgänglighet genom arbete med friskfaktorer och systematiskt arbetsmiljöarbete. Vi ser också att många anställda upplever stress och press i sitt dagliga arbete, vilket påverkar både hälsa och arbetsglädje negativt. Ibland saknas tillräcklig bemanning för att upprätthålla verksamheten på ett hållbart sätt. För att utveckla en långsiktigt hållbar verksamhet vill vi stärka det fackliga samarbetet och öka medarbetarnas möjlighet till delaktighet och inflytande över bland annat planering och schemaläggning.

Vidare är det viktigt att fortsätta arbetet med att anpassa antalet underställda per chef, så att chefer ges rättvisa och jämställda förutsättningar för att leda sina team. Ett närvarande ledarskap, med fokus på arbetsmiljö och relationer, är avgörande för att bygga en stark och hållbar organisation.

Vi måste hitta former för hur Varbergs kommun blir en mer attraktiv och jämställd arbetsgivare. Kommunen måste bedriva en bra personalpolitik och ha en bra arbetsmiljö så att våra anställda gärna jobbar kvar. Vår satsning på **fria arbetsskor** inom socialnämnden och förskole- och grundskolenämnden är ett sätt att både stärka attraktiviteten, och säkerställa en mer hållbar arbetsmiljö.

Kommunen behöver både ett kortsiktigt och långsiktigt strategiskt arbete kring kompetensförsörjning för att attrahera, rekrytera, behålla, och utveckla

kompetens. Kommunen ska även stimulera äldre medarbetare att vilja och kunna arbeta tills pensionering och även efteråt. Heltid skall vara norm inom alla yrkesområden.

Driftsbudget, prioriteringar och uppdrag

Överst i driftsbudgeten visas de ekonomiska ramarna för kommunens nämnder; budget 2025–2026 och plan för åren 2027–2030. Under nämndernas ramar redovisas budget för de kungemensamma posterna och längst ned syns hur kommunens totala kostnader finansieras genom budgeterade skatteintäkter, generella statsbidrag och finansnetto.

Förändringen av nämndernas ramar mellan olika år består till stor del av beräknad kompensation för kostnadsökningar eller justering av interna kapitalkostnader (som avskrivningar och ränta). Skillnaderna kan också bero på bokföringstekniska justeringar mellan nämnder. Förskole- och grundskolenämnden, utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens samt socialnämndens ramar justeras även för demografiska förändringar.

Nämndernas förutsättningar för driftsbudget 2026–2030

Skatteintäkter och generella statsbidrag

Skatteintäkterna beräknas utifrån den prognos som SKR presenterade i cirkulär 25:47 i oktober som inkluderar de förändringar som kom med budgetpropositionen i september. Beräkningen baseras på kommunens senast beslutade befolkningsprognos och befolkningens förväntade storlek och sammansättning per den 1 november året före budgetåret. För år 2026 baseras skatteintäkterna på en befolkningsstorlek om **69 451** personer per den 1 november 2025.

Kompensation för prisökningar/inflation

Kommunen använder prisindex för kommunal verksamhet (PKV) från SKR för att ta hänsyn till **förväntade prisökningar** i budgeten. Nämndernas nettokostnader vid det senaste bokslutet används som underlag för beräkningen. För planeringsperioden används PKV enligt SKR:s cirkulär 25:32. För 2026 förväntas kostnaderna för övrig förbrukning öka med 2,6 procent vilket nämnderna har kompenserats för.

Kompensation för löneökningar

Även kommande lönerörelser är budgeterad centralt under kommunstyrelsen för att fördelas till nämnderna enligt utfall. För 2026 så har vi budgeterat med en löneökning på 3,2 procent. Kompensation till nämndernas ges för tillsvidareanställd personal, personal med tidsbegränsad anställning enligt skollagen samt semestervikarier inom socialtjänstens verksamhetsområden. Skuldförändringar på pensionsskulden som en konsekvens av hög inflation och justerat prisbasbelopp budgeteras centralt.

Kompensation för demografiska förändringar

Förskole- och grundskolenämndens ram och en övervägande del av utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens ram och socialnämndens ram justeras för **demografiska förändringar** enligt den senast beslutade befolkningsprognosen. Justeringen baseras dels på genomsnittligt antal barn och

elever i förskola, grundskola och gymnasieskola under budgetåret, dels på genomsnittligt antal äldre under budgetåret.

Kompensation för kapital- och lokalkostnader för nämnder som omfattas av demografikompensation

Förskole- och grundskolenämnden, utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden samt socialnämnden får kompensation för **nya kapital- och lokalkostnader** i den demografiska justeringen som görs årligen. När det gäller nybyggnation och renovering av äldre lokaler så får dessa nämnder kompensation för ökade hyreskostnader **utöver** demografitilldelningen i vissa fall;

1. Om en hel byggnad rivs och ersätts med en ny får förvaltningen ramkompensation för antal befintliga platser kontra nya platser. Kostnaden för de nya platserna ska täckas av demografitilldelningen medan kostnaden för utbyte av befintliga platser ramkompenseras. Hanteringen enligt denna punkt föreslås även gälla om enheter döms ut, behöver läggas ned på grund av dåligt skick eller att bygglov på moduler löper ut.
2. Om reinvesteringar (planerat underhållsarbete) lyfts in och utförs i samband med fastighetsinvesteringsprojekt (nyinvesteringar) baseras ramkompensation på hur stor del av utgiften som avser reinvestering. Detta gäller även investeringar som görs i kapacitetshöjande syfte, exempelvis utbyte av ventilation. Fastighetsägaren gör denna uppskattning.
3. I de fall en ny skola eller ett nytt äldreboende byggs för fler elever/boende än de initiala behoven varit, kan dessa nämnder också lyfta de ekonomiska effekterna av nybyggnation till budgetberedningen och föreslå stegvis hyresökning. Hanteringen sker då inom ramen för ordinarie budgetprocess. De ekonomiska effekterna tas fram i samarbete med ekonomikontoret och Lokalförsörjningsavdelningen (LOFA) på samhällsutvecklingskontoret.

Kompensation för kapital- och lokalkostnader för övriga nämnder

För övriga nämnder avsätts medel för tillkommande drifts-, kapital- och lokalkostnader för de **investeringar** som beslutas av fullmäktige. Medlen placeras tillfälligt hos kommunstyrelsens post för ofördelade medel, för att föras över till berörd nämnd när investeringen är genomförd och objektet tas i bruk. På liknande sätt minskas nämndernas ramar i takt med att kapitalkostnader minskar för äldre investeringar. Drifts- och kapitalkostnader vid **exploatering** tillförs nämnderna vid driftsättning.

Internränta

Internräntans nivå är beräknad till 2,5 procent 2026.

Pensionskostnader och personalskulder

Den centralt budgeterade **pensionskostnaden** för pensionsutbetalningar följer de prognoser som KPA beräknat för Varbergs kommun.

En central regleringspost har avsatts för ökade **personalskulder** (semester- och övertidsskuld). Dessa medel ska kompensera för den värdeökning som löneökningarna medför på sparade semesterdagar och redan inarbetad övertid.

Årligt krav på omställning

I nämndernas ramar ingår ett **årligt krav på omställning** om 1 % för åren 2026–2030.

Justering av nämndernas ramar under året

Justering av nämndernas ramar avseende interna intäkter/kostnader som inte påverkar nämndernas handlingsutrymme bemyndigas av ekonomikontoret att verkställa.

Nämndernas driftsbudget 2026–2030

Driftsbudget 2025-2030, mnkr	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Nämndernas ramar						
Kommunfullmäktige	-4,5	-5,0	-6,0	-5,3	-5,5	-5,7
Kommunrevision	-2,3	-2,4	-2,4	-2,5	-2,6	-2,6
Valnämnd	-0,1	-1,4	-0,3	-0,4	-1,4	-1,5
Överförmyndarnämnd	-6,9	-7,5	-7,8	-8,1	-8,4	-8,8
Kommunstyrelsen	-239,8	-262,2	-262,3	-262,5	-262,8	-263,2
Servicenämnden	-32,7	-35,1	-34,9	-34,7	-34,5	-34,4
Byggnadsnämnden	-29,5	-32,3	-31,2	-30,2	-28,1	-27,0
Kultur- och fritidsnämnden	-222,2	-242,8	-245,4	-248,0	-250,8	-253,8
Hamn- och gatunämnden	-203,9	-209,4	-209,7	-209,9	-210,3	-210,7
Förskole- och grundskolenämnden	-1 617,3	-1 717,7	-1 708,6	-1 700,0	-1 703,3	-1 710,1
Socialnämnden	-1 583,7	-1 741,0	-1 784,1	-1 826,1	-1 868,5	-1 907,4
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-12,6	-14,6	-14,4	-14,1	-13,9	-13,7
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	-407,0	-434,2	-449,4	-453,9	-455,6	-460,3
Summa nämndernas ramar	-4 362,4	-4 705,5	-4 756,4	-4 795,7	-4 845,6	-4 899,0
Gemensamma kostnader						
Externa poster						
Kommungemensamma kostnader	-38,0	-41,2	-40,3	-68,4	-44,9	-47,2
Bidrag till kommunförbundet Räddningstjänsten Väst	-79,4	-82,0	-84,6	-87,3	-90,1	-93,0
Pensionsutbetalningar inkl. löneskatt	-90,9	-85,1	-84,7	-83,5	-83,2	-80,7
Ökning pensions- och semesterlöneskuld	-7,6	-1,6	-4,9	-10,5	-8,7	-8,7
Avsättning ökade lönekostnader	-68,8	-72,8	-143,6	-244,8	-349,6	-458,0
Avskrivningar	-322,6	-350,9	-358,4	-393,9	-421,4	-435,3
Exploateringsintäkter	24,1	47,3	39,8	198,6	91,6	90,0
Interna poster						
Interna kapitalkostnader	446,7	485,9	497,1	557,8	599,9	625,2
Kommunstyrelsens ofördelade medel						
Ökade drifts-, hyres- och kapitalkostnader efter genomförda investeringar	-80,0	-74,2	-63,8	-105,0	-123,9	-146,7
Kommunstyrelsen medel för oförutsedda händelser	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0	-10,0
Verksamhetens nettokostnad	-4 588,8	-4 890,2	-5 010,0	-5 042,9	-5 286,0	-5 463,4
Skatteintäkter	3 855,3	4 050,5	4 246,2	4 437,7	4 656,7	4 894,2
Generella statsbidrag	830,7	889,7	953,6	1 040,8	1 105,6	1 165,5
Finansnetto	-25,8	58,9	-35,4	-45,9	-50,0	-55,2
Resultat	71,4	108,8	154,3	389,8	426,3	541,1

Förändring av nämndernas ramar 2025–2026

Nämndernas ramar 2026, förändring sedan budget 2025, miljoner kronor	Budget 2025	Omställning 1 %	Justering löneökningar 2025	Justering för förändrade hyres- och kapitalkostnader samt drift för färdigställda investeringar	Kompensation för inflation (PKV 2,6 %) och personalkostnadsökning i Servicenämnden	Demografi	Teknisk justering	Socialdemokraternas politiska prioriteringar	Budget 2026
Kommunfullmäktige	4,5		0,1		0,0		0,3		5,0
Kommunrevision	2,3		0,0		0,0				2,4
Valnämnd	0,1		0,1		0,0		0,9	0,3	1,4
Överförmyndarnämnd	6,9		0,0		0,3			0,3	7,5
Kommunstyrelsen	239,8	-2,4	4,6	0,9	2,5		17,6	-0,8	262,2
Servicenämnden	32,7	-0,3	0,6	0,0	0,1		2,1		35,0
Byggnadsnämnden	29,5	-0,3	2,6	-1,0	-0,8		1,8	0,5	32,3
Kultur- och fritidsnämnden	222,2	-2,2	2,5	5,8	4,6		3,0	7,0	242,8
Hamn- och gatunämnden	203,9	-2,0	2,9	1,1	2,2		1,0	0,3	209,4
Förskole- och grundskolenämnden	1 617,3	-16,2	39,9	16,5	18,8	-6,9	8,3	40,0	1 717,7
Socialnämnden	1 583,7	-15,8	41,2	5,7	18,8	43,7	3,4	60,4	1 741,1
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	12,6	-0,1	0,7	0,0	-0,1		0,0	1,6	14,6
Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden	407,0	-4,1	7,7	0,5	6,5	14,9	1,3	0,4	434,2
Summa nämndernas ramar	4 362,4	-43,5	102,8	29,5	52,9	51,7	39,7	110,0	4 705,6

Politiska prioriteringar och uppdrag

I driftsbudgeten har nämndernas ramar justerats enligt de förutsättningar som beskrivits i föregående kapitel samt utifrån de förändringar som redan fattade beslut har medfört. I de förändrade ramarna ingår även ett antal satsningar som den Socialdemokraterna valt att prioritera. Nedan presenteras vilka dessa satsningar är och hur de fördelas mellan nämnderna. Här anges även ett antal uppdrag till nämnder och bolag att arbeta med under planperioden.

Politiska prioriteringar, miljoner kronor	2026	2027	2028	2029	2030
Kommunstyrelsen	-0,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Mer landsbygds- och byapeng	0,5				
Köp av digitaliserad översiktsplan (prioritering under 2024-2025)	-1,0				
Banmästarestugan (prioritering under 2025)	-0,3				
Förskole- och grundskolenämnden	40,0	0,0	-10,0	0,0	0,0
Bästa skolkommunen och ökad personaltäthet i förskolan	28,5				
Fria arbetsskor	1,5				
Kompensation för ökade kostnader för evakuerade skollokaler	10,0		-10		
Utbildning- och arbetsmarknadsnämnden	0,4	1,7	2,6	1,3	1,3
Skolsociala team i gymnasieskolan	0,4	0,4			
Anpassad utbildning autismspektrumtillstånd (AST)		1,3	2,6	2,6	1,3
Kvalitetssäkring av anpassad gymnasieskola (avslutas 2028)				-1,3	
Socialnämnden	60,4	0,4	0,0	0,0	0,0
Ökad grundbemanning, kvalitet, arbetsmiljö, ledarskap	56,5				
Fria arbetsskor	1,5				
Funka-satsning	1,0				
Utveckla mötesplatser för seniorer	1,0				
Skolsociala team	0,4	0,4			
Byggnadsnämnden	0,5	0,0	0,0	-1,0	0,0
Detaljplaner landsbygd (satsning från 2022, förlängs och avslutas 2027)		-1,0			
Anpassning till nya byggregler	0,8				
System Lantmäteri (framflyttad till 2027)		1,0		-1,0	
Dagvattenkompetens (avslutas 2025)	-0,3				
Hamn- och gatunämnden	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Öka krontäckningen i Varbergs kommun	1,0				
Utökade öppettider offentliga toaletter	0,3				
Fakturerings detaljplaner	-1,0				
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0
Rent vatten	1,6				
Kultur- och fritidsnämnden	7,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Mer kultur, idrott och fritid	3,0				
Stärka studieförbunden	0,5				
Fritidsbank - i samverkan med ideell sektor (flyttad från KS 2025)	1,5				
Ny ungdomsgård i södra delarna av centrala Varberg	2,5				
Mer konst i Varberg	0,5				
Wallstreet konstfestival (avslutas 2025)	-1,0				
Valnämnden	0,3	-0,3	0,0	0,0	0,0
Samordnad distribution av namnvalsedlar	0,3	-0,3			
Överförmyndarnämnden	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
Medel för verksamhetsutveckling	0,3				
Summa prioriteringar	110,0	1,7	-7,4	0,3	1,3
Ackumulerat		111,6	104,2	104,5	105,8

Till alla kommunens nämnder och bolag

Uppmaning

Riktade statsbidrag

Statens budget innehåller ett stort antal så kallade riktade statsbidrag till kommunsektorn. Dessa bidrag är till belopp omfattande, men uppfattas samtidigt ofta som besvärliga att söka på grund av omfattande byråkrati. Till sin karaktär är de dessutom ofta ettåriga och kan därför vara svåra att planera en fortsättning för utan att inskränka på annan prioriterad verksamhet. Av denna anledning ligger alltid erhållna riktade statsbidrag utanför den ordinarie budgetramen och får snarare ses som projekt under en tidsbegränsad period. Dock är det som ovan sagts ansevärd pengarna som finns att söka. Det är därför viktigt att alla nämnder och bolag håller sig uppdaterade kring vilka bidrag som finns att söka och gör så där det bedöms vara hanterbart.

EU-finansiering

Kommuner har möjlighet att söka, driva och utveckla projekt med finansiering av medel från EU. Ansökningar är möjliga inom områden som tangerar eller ligger i linje med kommunens uppdrag. Det är därför viktigt att alla nämnder och bolag håller sig uppdaterade kring vilken finansiering som finns att söka och gör så där det bedöms vara relevant.

Kommunstyrelsen

Prioriteringar

Påbörja om- och tillbyggnaden av Peder Skrivares Gymnasieskola

Kommunens investeringsbudget utökas med 350 miljoner kronor under planperioden 2026 – 2030 som gör att det finns totalt avsatt 450 miljoner kronor för att kunna påbörja den nödvändiga om- och tillbyggnaden av Peder Skrivares gymnasieskola. Det är en av Varbergs viktigaste framtidssatsningar. Det gör att kommunen kan säkerställa att alla elever kan erbjudas en gymnasieplats i Varberg och att näringslivet kan växa med framtiden.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att påbörja den godkända förstudien, enligt alternativ 4 i Utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens planeringsunderlag inför budget 2026. I förstudien finns en del benämnd hus B. Denna del av förstudien skulle innebära en investeringskostnad på omkring 450 miljoner kronor. Hus B bedöms möta behovet av studieplatser inom den närmaste framtiden.

Det är också nödvändigt att underhålla de fastigheter som ska finnas kvar på lång sikt, samt skapa evakueringsplatser, vilket ges möjlighet i reinvesteringsbudgeten. Kommunstyrelsen ska ta del av PS investerings- och reinvesteringsplan, samt en tidsplan för arbetet, under första kvartalet 2026.

Mer landsbygds- och byapeng

För att stötta landsbygden och stärka invånarnas kreativitet att utveckla sin närmiljö, tillskjuts 0,5 miljoner kronor för detta ändamål.

Uppdrag

Utred hur medborgarinitiativ kan stärka demokratin i Varberg

Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda hur medborgarinitiativ, enligt vår motion, kan stärka demokratin i Varberg. Målet är också att skapa ytterligare kompletterande kanaler för medborgarna att bidra med goda idéer och förslag för att tillsammans göra Varbergs kommun ännu bättre.

Återrapportering till kommunstyrelsen senast tredje kvartalet 2026.

Hållbara upphandlingar

Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram en plan för hur kommunen kan nyttja den potential som finns i offentliga upphandlingar för ett mer hållbart Varberg. Vi vill också att fler idéburna verksamheter ska ges möjlighet att delta i upphandlingar. Återrapportering till kommunstyrelsen i andra kvartalet 2026.

Ökad återvinning, återanvändande och cirkularitet i kommunkoncernen

Kommunstyrelsen får i uppdrag att tillsammans med kommunkoncernen utarbeta arbetssätt som stimulerar till cirkulära flöden för återvinning, återanvändande och cirkularitet i våra verksamheter. En centralisering av återbruk med gemensamma lagringsytor ska ingå. Återrapporteras till kommunstyrelsen fjärde kvartalet 2026.

Minskad sjukfrånvaro

Kommunstyrelsen får i uppdrag att arbeta fram en handlingsplan för att minska sjukfrånvaron i kommunen och där särskilt kvinnors sjukfrånvaro ska beaktas. Rapporteras i kommunstyrelsen under andra kvartalet 2026.

Språklyft för en starkare välfärd

Språket är nyckeln till delaktighet, trygghet och kvalitet i välfärden. För att säkerställa att alla medarbetare inom våra brukarnära verksamheter kan kommunicera tydligt, tryggt och professionellt – både med brukare, kollegor och anhöriga – vill Socialdemokraterna införa ett kommunalt språklyft.

Vi föreslår att kommunen tar fram en modell för språklyft som omfattar både befintliga och nyanställda medarbetare inom vård, omsorg, skola och andra verksamheter där språket är avgörande för kvaliteten i arbetet.

Utredningen ska kartlägga behovet av språkutveckling inom de berörda verksamheterna och föreslå olika modeller för språklyft, exempelvis språkutbildning på arbetstid, kombinerade språk- och yrkesutbildningar eller mentorsprogram. Utredningen ska även beskriva hur ett språklyft kan organiseras och genomföras i respektive nämnd, samt belysa hur tekniken, till exempel AI, kan vara ett verktyg som språkhjälp. Beräknade kostnader samt möjligheter till samverkan med vuxenutbildning och arbetsförmedling, ska redovisas. Målet är att stärka både medarbetarnas kompetens och välfärdens kvalitet. Kommunstyrelsen får i uppdrag att återrapportera arbetet senast under tredje kvartalet 2026.

Utdelning från Varbergs Stadshus AB

Kommunstyrelsen får i uppdrag att fortsätta prioritera välfärden och stärka kommunens ekonomiska handlingsutrymme. För att möjliggöra detta höjs den årliga utdelningen från Varbergs Stadshus AB till 20 miljoner kronor per år från och med 2026. Därutöver tas en extra utdelning ut under 2026 om 80 miljoner kronor.

Förskole- och grundskolenämnden

Socialdemokraterna prioriterar i budget 2026 sammanlagt 40 miljoner kronor till förskole- och grundskolenämnden, ramhöjande. Det är 20 miljoner kronor mer än Varbergsalliansen.

Prioriteringar

Bästa skolkommunen och ökad personaltäthet i förskolan

För den Bästa skolkommunen med högre måloppfyllelse, ökad personaltäthet, ökad likvärdighet och bättre arbetsmiljö inom förskola och skola, avsätter Socialdemokraterna totalt 40 miljoner kronor till nämnden. I denna satsning ingår även nämndens del gällande skolsociala team.

Fria arbetsskor

Arbeten som innebär att medarbetare behöver stå eller gå stor del av arbetsdagen medför en risk för ohälsosam belastning. Varbergs kommun måste ta sitt ansvar som arbetsgivare för att förebygga risker för ohälsa hos arbetstagare. Detta är inte bara en oerhört viktig arbetsmiljöinsats utan även en viktig del i arbetet med kompetensförsörjningen och Varbergs kommun som en attraktiv arbetsgivare.

Därför lägger vi 1,5 mkr som möjliggör att vår personal får lämpliga arbetsskor.

Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Prioriteringar

Skolsociala team

För att arbeta mer förebyggande, trygghetsskapande och stärka skolnärvaron så satsar Socialdemokraterna 0,4 miljoner kronor 2026 och 0,4 miljoner kronor 2027 för att stärka detta arbete tillsammans med socialnämnden och förskole- och grundskolenämnden.

Anpassad utbildning autismspektrumtillstånd (AST)

Socialdemokraterna prioriterar att nämnden utvecklar fler utbildningar för elever inom autismspektrumtillstånd som idag inte ges på de nationella programmen. Därför tillförs nämnden sammanlagt 7,8 miljoner kronor under perioden 2027 – 2030.

Socialnämnden

Socialdemokraterna prioriterar i budget 2025 **sammanlagt 60,4** miljoner kronor till socialnämnden, **ramhöjande**. Det är en långsiktig satsning jämför med Varbergsalliansens 38,0 miljoner kronor för endast år 2026.

Prioriteringar

Satsning på ytterligare ökad grundbemanning, god kvalitet, nära ledarskap och bättre arbetsmiljö i omsorgen

Vi vill stärka socialnämndens budget för att öka förutsättningar för tillgången till personal, förbättra arbetsvillkoren och garantera att vård och omsorg fortsatt håller hög kvalitet. Personalen måste ges reella förutsättningar att utföra sitt arbete därför satsar vi på att ytterligare öka grundbemanningen, förbättra arbetsmiljön och kontinuerlig kompetensutveckling.

Dessutom krävs ett tydligt, närvarande ledarskap som aktivt främjar inflytande och delaktighet bland de anställda. För att detta ska bli verklighet tillför vi **socialnämnden 56,5 miljoner kronor** – en nödvändig satsning för att säkerställa att verksamheten kan leverera den vård, omsorg och det stöd som Varbergs invånare har rätt att förvänta sig.

Fria arbetsskor

Arbeten som innebär att medarbetare behöver stå eller gå stor del av arbetsdagen medför en risk för ohälsosam belastning. Varbergs kommun måste ta sitt ansvar som arbetsgivare för att förebygga risker för ohälsa hos arbetstagare. Detta är inte bara en oerhört viktig arbetsmiljöinsats utan även en viktig del i arbetet med kompetensförsörjningen och Varbergs kommun som en attraktiv arbetsgivare.

Därför lägger vi 1,5 mkr som möjliggör att vår personal får lämpliga arbetsskor.

Funka-satsning

Våra målgrupper inom LSS måste tillförsäkras en god daglig verksamhet med fria resor, högre habiliteringsersättning och bättre inflytande för anhöriga. Nämnden tillförs 1,0 miljoner kronor.

Utveckla mötesplatser för seniorer

Ljuspunkten, Apelvikhöjd och andra mötesplatser, tillsammans med Aktiv senior, fyller en viktig funktion för många seniorer. Det är ett sätt att få gemenskap, bryta isolering och finna nya sociala viktiga sammanhang. Vi vill att kommunen gör mer för att utveckla våra mötesplatser. Även studieförbunden, föreningslivet och andra ideella organisationer är viktiga aktörer i ett sådant arbete. Till detta vill vi satsa 1 miljoner kronor.

Skolsociala team

Vi vill stärka samarbete mellan socialtjänst och skolan. Kommunen får statsbidrag för detta. Det täcker behovet på Almers, Bosgård och Vidhöge. Det finns behov av en utökning av teamen så det finns på alla grundskolor, även gymnasieskolan. Samarbete sker med förskole- och grundskolenämnden, samt utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden.

Förstärkningen av skolsociala team med 1,5 tjänst. Nämnden tillförs 0,4 miljoner kronor 2026 och 0,4 miljoner kronor 2027, ramhöjande.

Uppdrag

Lokaler för socialnämndens verksamheter

Det finns ett stort behov av platser för olika typer av boenden för nämndens målgrupper. Därtill finns det ett stort behov av underhåll av lokaler inom socialnämndens alla verksamheter. För att åtgärda detta krävs en handlingsplan med prioriteringar och finansiering på både kort och lång sikt utifrån nämndens behovsanalyser. En sådan handlingsplan behöver tas fram snarast. Återrapportering ska ske till socialnämnden kvartal 4 2026.

Mer utvecklat samarbete med regionen

Inom flera av socialnämndens områden krävs ett nära samarbete med regionen. För att skapa bättre förutsättningar med trygg och säker vård för till exempel utskrivningar från slutenvård till korttidsboende, hemsjukvården, palliativ vård, behöver samarbetet och arbetsmetoder utvecklas

tillsammans med regionen. Hur det kan ske behöver struktureras och tydliggöras i en metodbok eller liknande.

Återrapportering med en handlingsplan ska ske till socialnämnden kvartal 3 år 2026.

Byggnadsnämnden

Prioriteringar

Detaljplaner landsbygd – fortsatt satsning

Byggnadsnämnden tillfördes 1 miljoner kronor genom Budget 2022 för ökad planberedskap avseende byggrätter för bostäder och verksamheter i mindre orter och samhällen i hela kommunen. Satsningen avslutas år 2027.

Anpassning till nya byggregler

De nya byggreglerna ökar kommunens tillsynsplikt, vilket innebär att fler tillsynsanmälningar behöver hanteras. Resurser behövs för att möjliggöra en snabbare handläggning och därmed ge bättre service till kommuninvånarna.

Byggnadsnämnden tillförs 0,8 miljoner kronor för att förstärka tillsynshanteringen.

Hamn- och gatunämnden

Prioriteringar

Öka krontäckningen i Varbergs kommun

När Varbergs kommun växer och förtätas minskar ytorna för träd och grönområden i våra stadsdelar. Den utvecklingen riskerar på sikt att påverka både miljön, klimatet och människors hälsa negativt. Därför vill vi Socialdemokrater att kommunen aktivt prioriterar att fortsätta öka krontäckningsgraden i kommunen.

Därför tillskjuter vi nämnden 1, 0 miljoner kronor för bättre klimat, miljö och hälsa.

Utökade öppettider offentliga toaletter

S avsätter 0,3 miljoner för att möta behovet av tillgång till offentliga toaletter. Hamn- och gatunämnden får i uppdrag att undersöka behovet av öppettider på året och vilka toaletter som är aktuella. Återrapportering ska ske till hamn- och gatunämnden och KSAU i april 2026 inför sommarsäsongen.

Uppdrag

Fler gångator och gångfartsområden i centrala Varberg

Hamn- och gatunämnden får i uppdrag att ta fram förslag på ytterligare gångator och/eller gångfartsområden i centrala Varberg. Målet är en mer grön, tillgänglig och säkrare stadskärna för barn och gång- och cykeltrafik. Återrapporteras till hamn- och gatunämnden under tredje kvartalet 2026.

Säkra gång- och cykelvägarna

Gång- och cykelvägarna i Varbergs kommun är viktiga för säkra skolvägar, vardagsresor och fritid, men tyvärr är underhållet långt ifrån tillräckligt. Vi vill att fler ska välja att gå och cykla – vilket är bra både för klimatet och folkhälsan – med då måste gång- och cykelinfrastrukturen tas på allvar. Det betyder att

stråken måste skötas löpande året runt, med regelbunden kontroll, reparationer och snabb åtgärd vid halka.

Arbetet med säkra skolvägar behöver också fortgå med förskole- och grundskolenämnden. En plan för ett bättre underhåll ska presenteras nämnden i maj 2026.

För trygga, tillgängliga och jämlika lekplatser i hela Varberg

Socialdemokraterna vill att Varbergs offentliga rum ska vara tryggt, tillgängligt och jämlikt för alla barn, oavsett bostadsområde eller funktionsförmåga. Många lekplatser har i dag brister som påverkar säkerhet och upplevelse negativt. Därför vill vi förbättra det systematiska underhållet och skapa en mer rättvis fördelning av insatserna.

En uppdaterad och förstärkt underhållsplan ska tas fram. Den ska tydliggöra prioriteringar för besiktning, reparation och utveckling av lekplatser. Särskild prioritet ska ges till eftersatta områden och stadsdelar med många barnfamiljer. Tillgänglighetsaspekter ska beaktas i allt underhåll och vid nyanläggning. Uppdraget ska redovisas nämnden i augusti 2026.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Prioriteringar

Rent vatten

S satsar 1,6 miljoner kronor för att säkerställa att kommunen klarar av inventeringen av små avlopp för att hitta de som idag inte uppfyller gällande krav när det gäller rening av avloppsvatten.

Kultur- och fritidsnämnden

Prioriteringar

För att stärka kultur-, idrotts- och fritidsverksamheten satsar S **totalt 7 miljoner kronor** till kultur- och fritidsnämnden, vilket är 4 miljoner kronor mer än Varbergsalliansen.

Tillgång till kultur, idrott och fritid – för alla

Socialdemokraterna vill säkerställa att alla invånare, oavsett bakgrund eller ekonomi, har tillgång till ett brett och tillgängligt utbud av kultur-, idrotts- och fritidsaktiviteter. Barn och unga ska ges särskild prioritet genom insatser som främjar en trygg, meningsfull och utvecklande fritid. Därför tillför vi 3 miljoner kronor till nämnden.

Stärka studieförbunden

Studieförbunden bidrar till livslångt lärande, delaktighet och demokrati. Socialdemokraterna vill uppmärksamma deras betydelse och verka för att de ges rimliga förutsättningar att fortsätta bedriva sin verksamhet i hela kommunen. Därför tillför vi nämnden 0,5 miljoner kronor.

Fortsätta satsning Fritidsbank

Socialdemokraterna motionerade 2021 om att kommunen behöver en fritidsbank för ett mer hållbart Varberg. S satsar därför ytterligare 1,5 miljoner kronor 2026 för att starta upp en fritidsbank där invånarna kan låna idrotts- och fritidsartiklar gratis. Detta bidrar till ett mer jämlikt och hållbart Varberg.

Ny ungdomsgård i södra delarna av centrala Varberg

Varberg växer och det gör också behovet av verksamheter för unga. När Sörsegården lades ner tillskapades en mötesplats som inte möter ungas behov. Därför vill vi satsa på en ny ungdomsgård i södra delarna av centrala Varberg som möter ungdomarnas behov.

Därför tillför vi nämnden 2,5 miljoner kronor under 2026 för en ny ungdomsgård.

Mer konst i Varberg

Offentlig konst och konstnärlig gestaltning bidrar till att skapa attraktiva, hållbara och inkluderande miljöer i Varberg. Konsten berikar våra gemensamma rum, väcker engagemang och stärker kommunens identitet. Vi vill fortsätta Wallstreets goda arbete och tillför nämnden 0,5 miljoner kronor för detta.

Uppdrag

Utreda taxan för kulturskolan

Kultur- och fritidsnämnden får i uppdrag att utreda nuvarande taxa för kulturskolan för att på bästa möjliga sätt nå alla barn i kommunen. Återrapporteras till kultur- och fritidsnämnden augusti 2026.

Finansiell analys

Syftet med en finansiell analys är att utvärdera kommunens finansiella ställning, identifiera eventuella utmaningar och kommunens möjlighet att möta dessa utmaningar samt kopplingen till god ekonomisk hushållning. Varbergs kommun har riktlinjer för god ekonomisk hushållning som betonar ett helhetsperspektiv i styrningen, att den ska utgå från styrmodellen och säkerställa att varje generation bär kostnaden för den service de använder.

Den finansiella analysen utgår ifrån vad god ekonomisk hushållning betyder för Varbergs kommun och de finansiella mål som sätts i budgeten. Målen i budgeten ska verka för att kommunen uppnår sina långsiktiga finansiella inriktningsmål; en **stark ekonomisk ställning** och att **löpande verksamhet finansieras av löpande intäkter**.

Den finansiella analysen utgår från de tre perspektiv som syns i modellen ovan; resultatnivåer och investeringar, ekonomisk stabilitet samt skulder och finansiering och en sammanfattande analys.

Finansiella mål i budgeten

För att uppnå god ekonomisk hushållning och de långsiktiga finansiella inriktningsmålen beslutar kommunfullmäktige genom denna budget om fem finansiella mål. Målen följer en rullande 9-årsmodell, där resultatet utvärderas över fyra historiska år, budgetåret och fyra planår. Modellen fokuserar på långsiktig **ekonomisk utveckling** i stället för utfallet enskilda år.

Kommunkoncernen

1. Årets resultat för kommunkoncernen ska, efter finansiella poster, som ett genomsnitt uppgå till minst 265 miljoner kronor för perioden 2022-2030.
2. Soliditeten¹ för kommunkoncernen ska vid planperiodens slut uppgå till minst 30 procent.

¹ Soliditeten beräknas exklusive pensionsåtagande i ansvarsförbindelsen samt skulder avseende finansiell leasing.

Kommunen

1. Årets resultat för kommunen ska som ett genomsnitt uppgå till minst 200 miljoner kronor per år för perioden 2022-2030.
2. Årets strukturella resultat² ska för varje enskilt år uppgå till minst 1 procent av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning.
3. Soliditeten för kommunen³ ska vid planperiodens slut uppgå till minst 50 procent.

De finansiella målen för kommunkoncernen och kommunen är satta för att klara av den ekonomiska utmaning det innebär att växa till en befolkning på 80 000 invånare i slutet av 2030-talet samtidigt som mycket av den infrastruktur som byggdes under 60-, 70-, och 80-talet behöver bytas ut.

Första perspektivet: resultatnivåer och investeringar

Det finns ett starkt samband mellan kommunens resultat och möjligheten att investera. För att Varbergs kommun ska kunna fortsätta investera i den omfattning som planeras krävs att resultatnivåerna över tid ligger på en hög nivå. Om resultatet blir för lågt finns annars bara två alternativ: att sänka investeringstakten eller att öka skuldsättningen.

Ett positivt resultat är också viktigt för att bevara kommunens egna kapital. Om det egna kapitalet är oförändrat över tid förlorar det i värde på grund av inflationen. Att det egna kapitalet ska växa i takt med befolkningsökningen är dessutom ett uttalat långsiktigt mål i kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

För att stärka kommunens resultat planeras en extra utdelning från de kommunala bolagen. Det är ett strategiskt beslut som bidrar till att skapa ekonomiskt handlingsutrymme i ett ansträngt läge. Samtidigt är det viktigt att värna bolagens långsiktiga förmåga att fullfölja sina uppdrag, vilket kräver en avvägning mellan utdelning och framtida investeringsbehov. Kommunen följer utvecklingen noggrant för att säkerställa en hållbar ekonomisk balans inom hela kommunkoncernen.

I denna budget föreslås också en skattehöjning på 30 öre, till 20:63 kronor. Varberg kommer då fortfarande ha Hallands lägsta kommunalskatt, vara bland de 25% lägsta i Sverige och skattehöjningen ger kommunen ett tillskott på totalt drygt 320 miljoner kronor under åren 2026-2030.

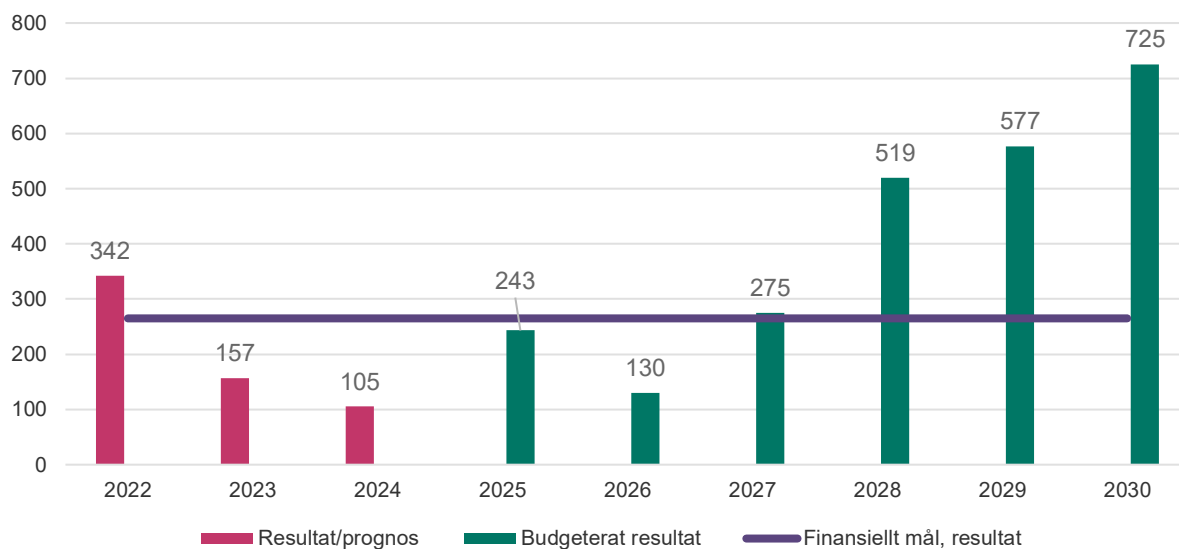
² Det strukturella resultatet anger kommunens ekonomiska resultat om exploateringsöverskott, reavinster på anläggningstillgångar och redovisningsmässiga intäkter i form av gåvor, exkluderas.

³ Soliditeten för kommunen beräknas exklusive pensionsåtagande i ansvarsförbindelse, skuld avseende finansiell leasing samt skulder avseende kommunala bolag.

Resultat

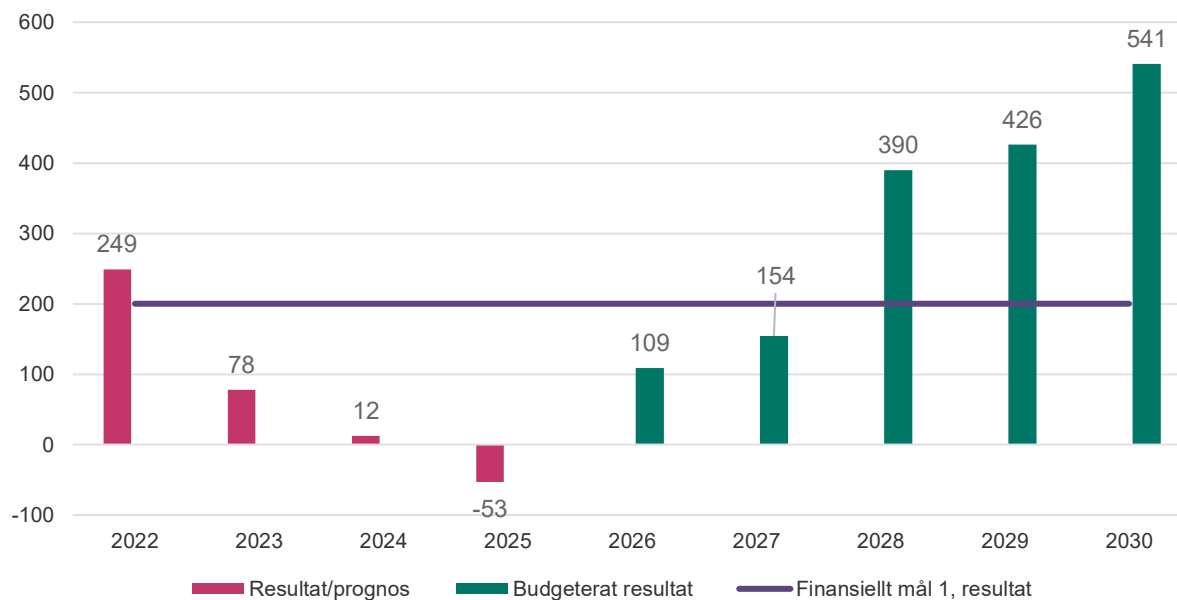
Genom *Budget 2026 och plan 2027-2030* beräknas kommunkoncernens genomsnittliga resultat för perioden 2022-2030 till **341 miljoner kronor/år** och resultatmålet för koncernen på 265 miljoner kronor nås därmed.

Driftsresultat kommunkoncernen 2022-2030, miljoner kronor

Resultatnivåerna för kommunen under kommande planperiod beräknas uppgå till **212 miljoner kronor** i genomsnitt per år, vilket gör att resultatmålet om 200 miljoner kronor per år uppnås.

Driftsresultat kommunen 2022-2030, miljoner kronor

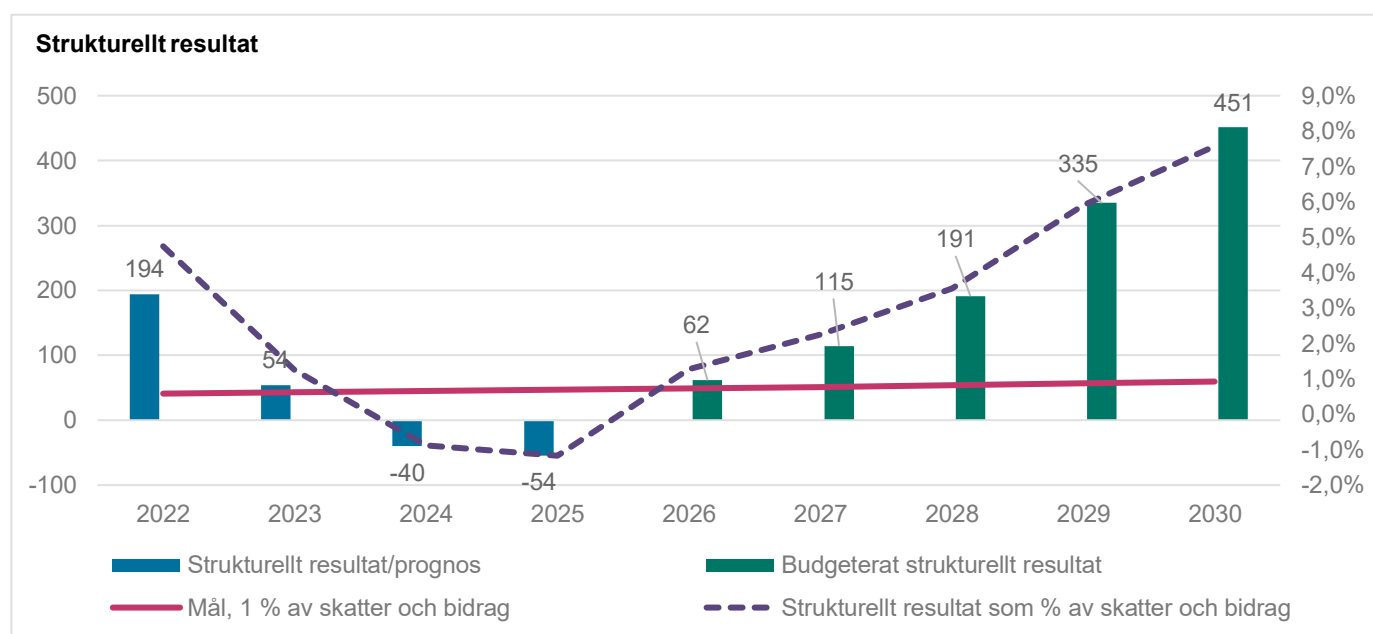
Strukturellt resultat

Det strukturella resultatet är kommunens ekonomiska resultat om exploateringsöverskott, reavinsterna på anläggningstillgångar och redovisningsmässiga intäkter i form av gåvor, exkluderas. Varbergs kommun budgeterar med intäkter från markförsäljning/exploatering och även om dessa intäkter är svårbudgeterade så är det en förutsättning att ha med dessa för att kunna få en rimlig uppskattning av den verkliga resultat- och soliditetsutvecklingen i kommunen.

Syftet med att ha ett mål om ett positivt strukturellt resultat är att grundläggande kommunal verksamhet, såsom skola, omsorg och offentlig miljö inte ska vara beroende av att finansieras med tillfälliga, extraordinära intäkter.

Under 2024 och 2025 har det strukturella resultatet varit negativt, vilket inte är hållbart över tid. Kommunen hade även ett negativt strukturellt resultat 2018 och 2019, åren innan pandemin, men i snitt har det strukturella resultatet legat på **1,4 % av skatter och bidrag** mellan 2010-2024, om man undantar pandemiåren 2021-2022 då kommunsektorn fick stora statsbidrag som bidrog till höga resultat.

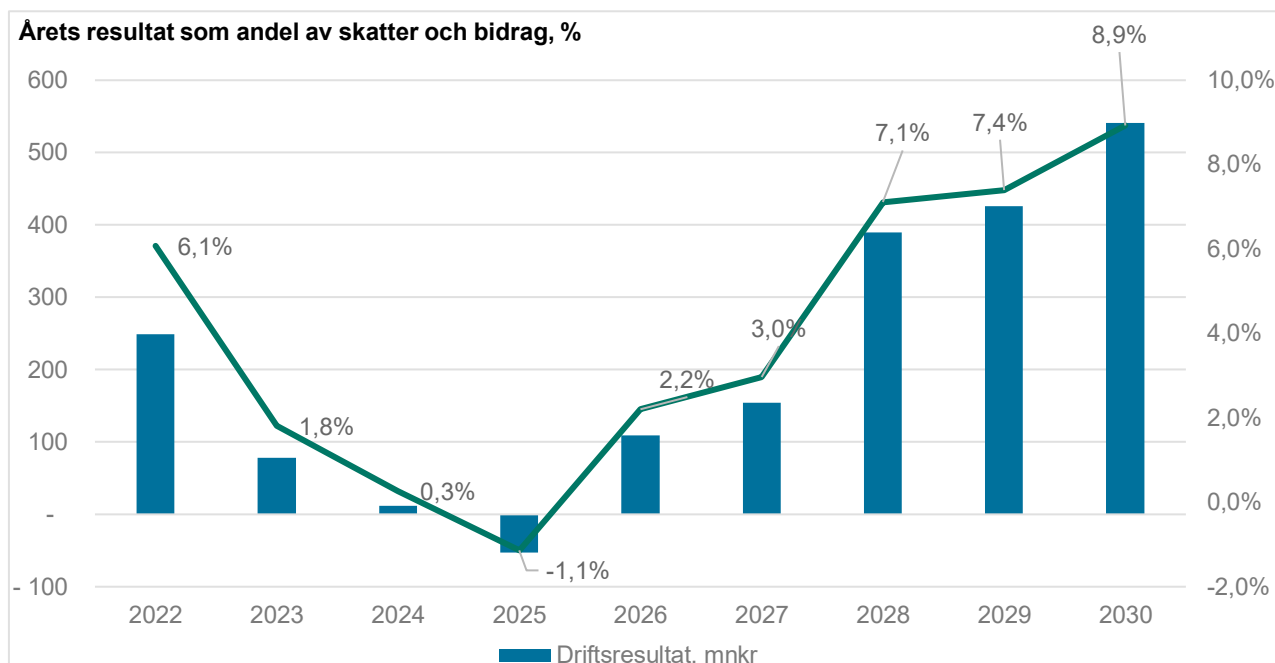
Det genomsnittliga strukturella resultatet 2022-2030 ligger på **2,7 %** och de högre resultatnivåerna krävs för att kommunens ekonomiska ställning inte ska försämrats med de investeringsbehov som ligger i planen.

Årets resultat i förhållande till skatteintäkter & generella statsbidrag

Mellan 2005 och 2020 hade Varbergs kommun i genomsnitt ett resultat motsvarande **3,9 % av skatter och bidrag** per år. Framåt, när investeringsnivåerna är högre, kommer det krävas ännu starkare resultat för att undvika en ökad skuldsättning.

Årets resultat i % av skatter och bidrag är beräknad till i genomsnitt **4 %** under tidsperioden 2022-2030. Åren 2023-2025 har präglats av hög inflation, ökade pensionskostnader och svaga resultat. Framåt bygger beräkningarna på den ekonomiska återhämtning som SKR:s prognoser förutspår och kommunens egen befolkningsprognos.

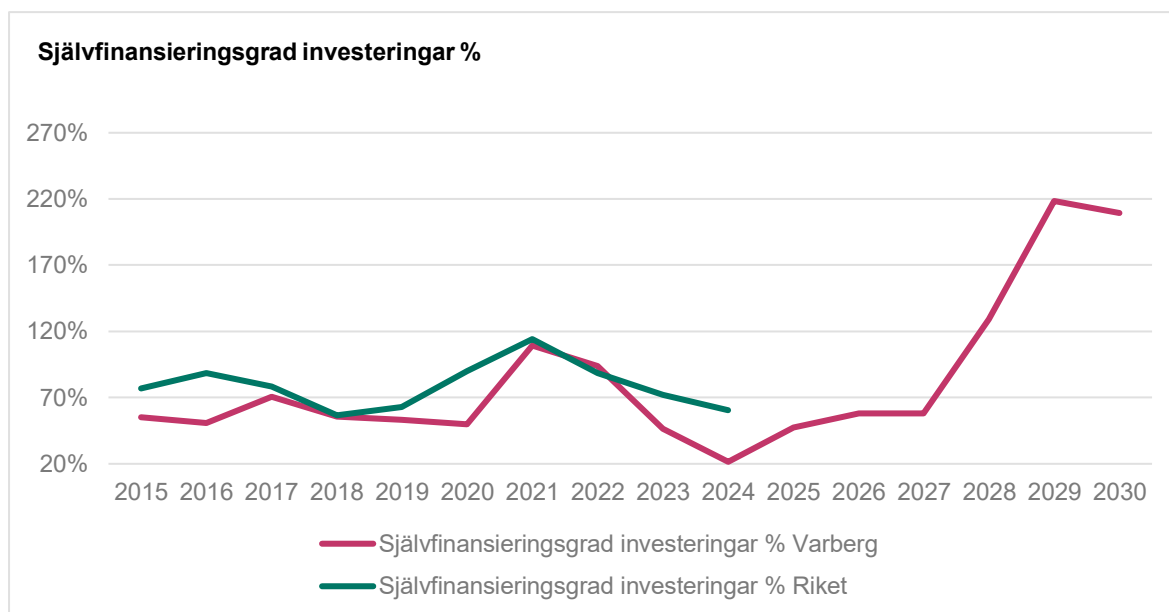
Investeringar

Varbergs kommun är inne i en investeringstung period med både stora behov kopplat till både befolkningstillväxt samt behov av att reinvestera i befintliga fastigheter. För att kunna nå målet om en soliditet på 50% i slutet av planperioden, har kommunens nämnder fått en investeringsram om totalt 3,35 miljarder kronor att förhålla sig till totalt under åren 2026-2030. Med denna investeringsplan och beräknade resultatnivåer beräknas lånebehovet för kommunen uppgå till drygt 1,1 miljarder kronor under planperioden.

Bolagens totala investeringsbehov mellan 2026-2030 uppgår till 5,8 miljarder kronor och lånebehovet beräknas uppgå till 2,8 miljarder kronor. Även bolagen är inne i en tung investeringsperiod, med ett totalt investeringsbehov på 5,8 miljarder kronor och ett lånebehov på 2,8 miljarder kronor för åren 2026-2030. Under våren 2025 fick samtliga bolagsstyrelser förutom Varberg Vatten AB och Arena Varberg AB, i uppdrag att se över investeringsbehovet och återkomma med konsekvenserna av ett lånetak. I Budget 2026 är bolagens lånebehov för planperioden drygt 300 miljoner kronor lägre, än i Budget 2025 (exklusive Varberg Vatten AB).

Självfinansieringsgrad av investeringar

För att kommunens ekonomi ska vara hållbar på lång sikt och framtida generationer inte ska behöva hantera en för stor skuldbörda behöver kommunen över tid självfinansiera investeringarna. Ett mått för detta är att se hur stor del av nettoinvesteringarna som finansierades med egna medel. Har man mer än 100% självfinansieringsgrad kan man amortera skulder alternativt öka sin likviditet. Självfinansieringsgraden har varit väldigt låg 2023-2024 (på grund av låga resultat och höga investeringsnivåer) och den kommer fortsätta vara låg under 2025-2027. Efter det ska den öka kraftigt i takt med att investeringsnivåerna blir lägre och det budgeterade resultatet högre.

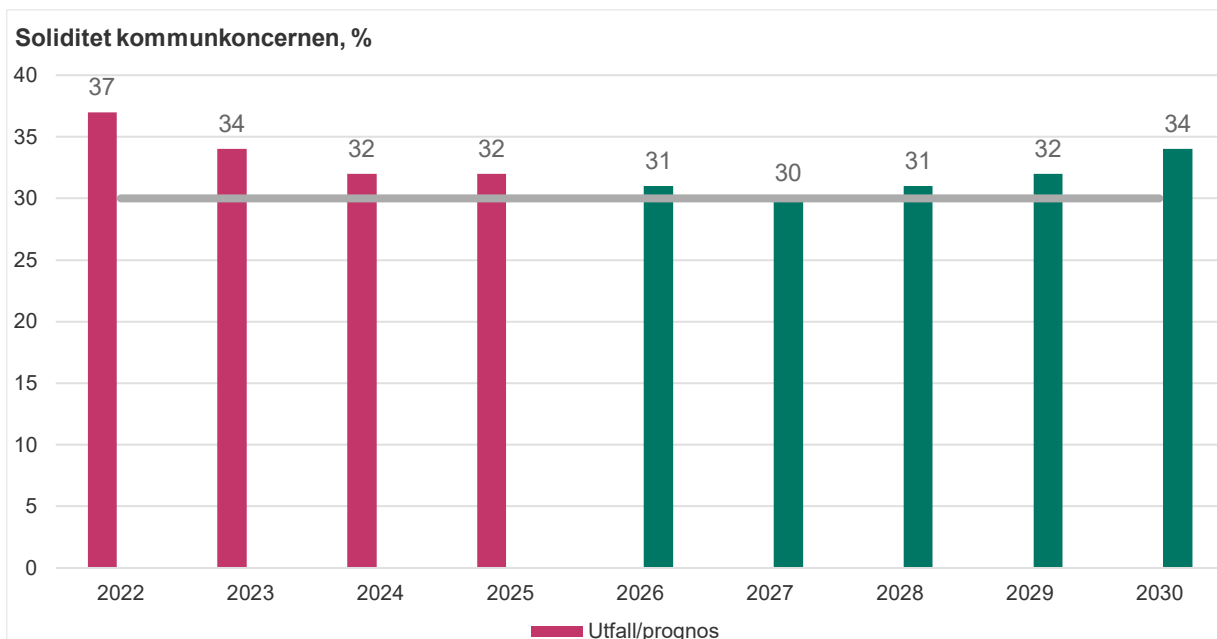

Andra perspektivet: ekonomisk stabilitet

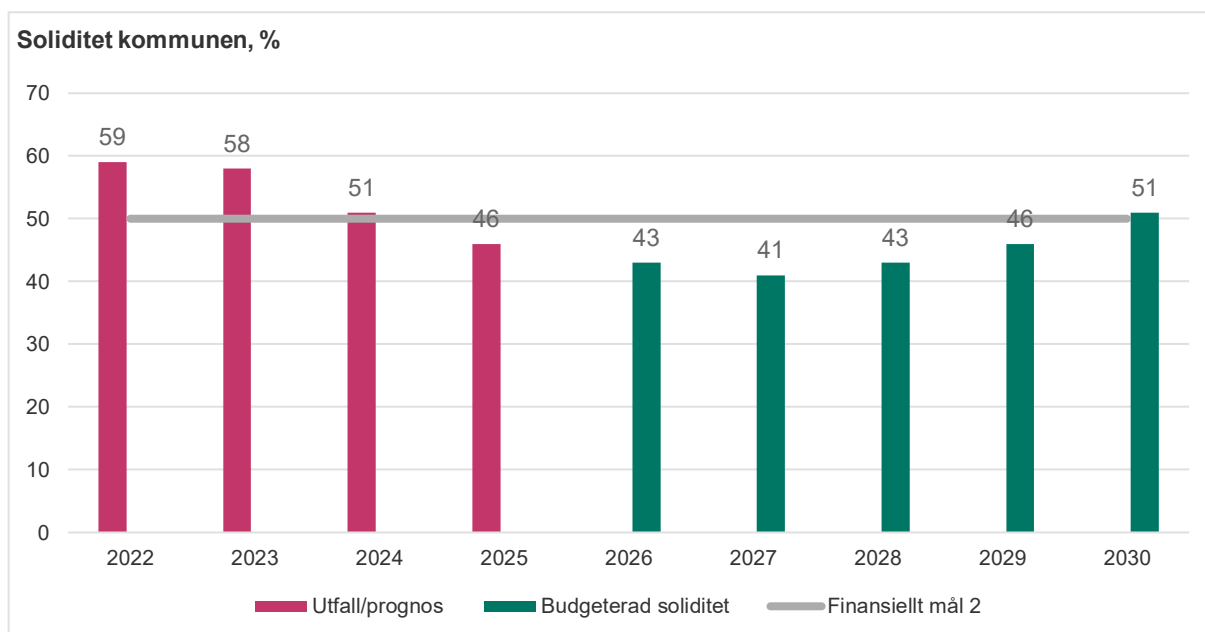
Soliditet

Soliditet visar hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel. En god soliditet är viktig för att skapa långsiktig ekonomisk stabilitet, minska beroendet av lån och säkerställa att framtida generationer inte belastas med en alltför stor skuldbörda.

Det finansiella soliditetsmålet för kommunkoncernen om 30 procent år 2030 förväntas uppnås. Det är av stor vikt att de kommunala bolagen har en soliditet som följer ägardirektiven. I annat fall riskerar kommunen såsom ägare att få tillskjuta medel om bolagen får finansiella svårigheter. Den sammanvägda bilden är att kommunkoncernens finansiella ställning är god. I och med att investeringsnivåer och ägardirektiv hanteras av moderbolag och kommunfullmäktige, sker en löpande uppsikt över bolagen.

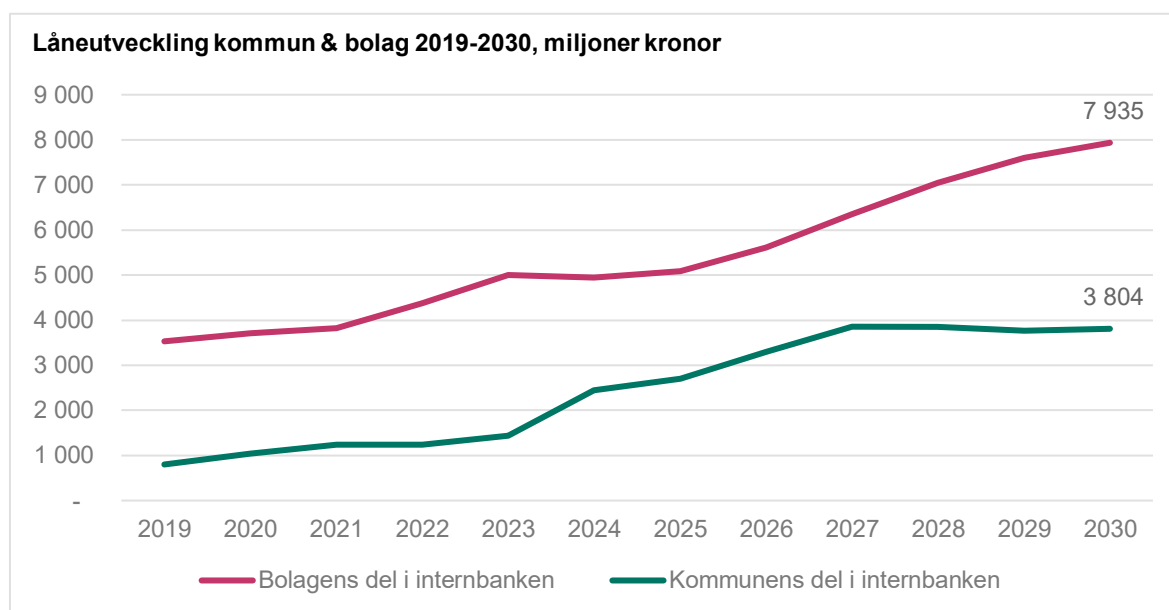
Hur mycket kommunen kan investera utan att försämra ekonomin beror på de budgeterade resultaten och målet att nå en soliditet på 50 procent år 2030. Om nettoinvesteringarna i genomsnitt blir högst 670 miljoner kronor per år under planperioden, totalt 3,35 miljarder kronor, uppnår kommunen också sitt tredje finansiella mål.

Tredje perspektivet: skulder och finansiering

Räntebärande låneskuld

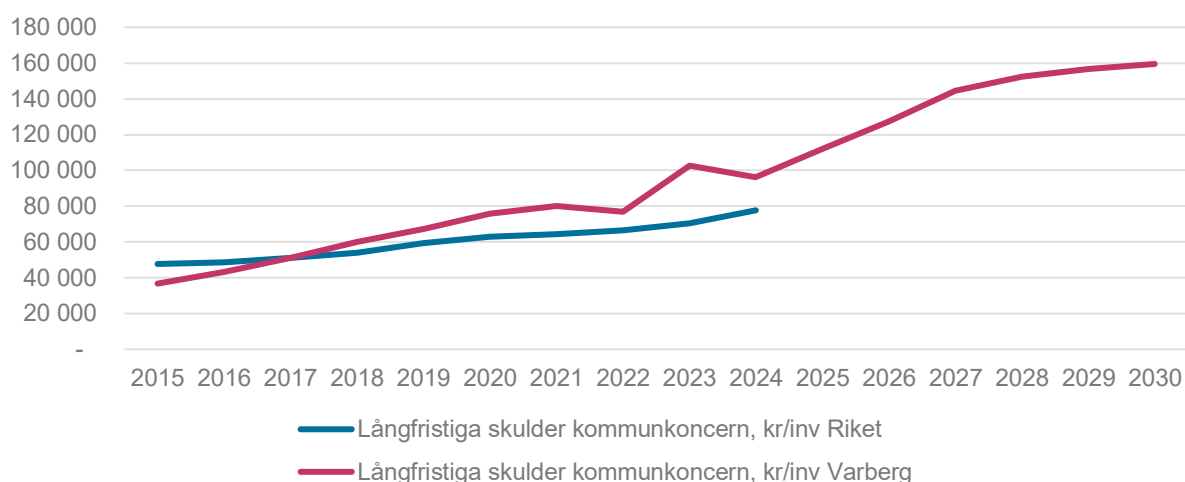
När långgivare utvärderar kommunen ser man till kommunkoncernens totala skuldsättning. Fram till år 2030 förväntas den totala låneskulden för kommunkoncernen öka till strax över 11 miljarder kronor. Kommunens största långgivare, Kommuninvest gjorde under höstens budgetberedning en fördjupad analys av kommunkoncernens ekonomi, vilken visade på vikten av att bibehålla långsiktigheten, fortsatt ha kontroll på kostnadsutvecklingen och att även fortsättningsvis möta höga investeringsnivåer med höga resultatnivåer. I följande graf syns hur kommunens och bolagens lån har utvecklats sedan 2019. Kommunens plan att kunna amortera på lånen från 2028 kräver de resultat och investeringsnivåer som är beslutade enligt denna budget.

Låneskuld per invånare

Den långfristiga låneskulden för kommunkoncernen per invånare uppgår i slutet av 2024 till 96 205 kronor/invånare, jämfört med rikets snitt som ligger på 77 718 kr. Det är inte konstigt att Varberg som växande kommun ligger på ett högre snitt, men den beräknade utvecklingen framåt understryker vikten av att fortsatt hålla investeringstakten på en nivå som långsiktigt kan finansieras utan att skuldsättningen ökar mer än nödvändigt.

Långfristiga skulder kommunkoncern, kr/invånare

Kommunalskatt

Kommunfullmäktige bestämmer kommunalskatten i samband med den årliga budgeten. Skattesatsen fungerar som ett nyckeltal som visar kommunens ekonomiska handlingsutrymme jämfört med andra kommuner i landet. Med skattehöjningen i denna budget har Varbergs kommun en skattesats på 20,63 procent, vilket placerar kommunen bland de 25 procent lägsta i landet. Skattesatsen har varit oförändrad sedan 2012, då den sänktes från 20,53 procent. Att den nuvarande skattesatsen ligger under genomsnittet stärker kommunens attraktionskraft och innebär samtidigt det att det finns manöverutrymme för framtida förändringar vilket är en styrka när kommunen analyseras av långivare och externa intressenter.

Sammanfattning finansiell analys

Varbergs kommun står inför stora investeringsbehov både kopplat till befolkningstillväxt och reinvesteringar i befintlig infrastruktur och fastighetsbestånd. För att möta detta krävs **starka resultat** över tid, annars riskerar kommunen ytterligare ökad skuldsättning eller minskad investeringstakt. De finansiella målen i budgeten uppnås enligt prognoserna, både för kommunkoncernen och kommunen, vilket ger en stabil grund.

Nämndernas budgetföljsamhet och god kvalitet i prognosarbetet är viktigt för att uppnå detta. Särskilt viktigt är att det **strukturella resultatet⁴ hålls positivt** så att den löpande verksamheten inte blir beroende av tillfälliga intäkter. **Skuldsättningen** har ökat under de senaste åren, vilket gör soliditetsmålet centralt för långsiktig stabilitet. Den relativt låga skattesatsen stärker kommunens attraktionskraft och ger samtidigt ett potentiellt handlingsutrymme för framtida behov.

Varbergs kommun har två långsiktiga finansiella inriktningsmål, som beskrivs i riktlinjen för God ekonomisk hushållning (KS 2024/0684):

⁴ Det strukturella resultatet anger kommunens ekonomiska resultat om exploateringsöverskott, reavinster på anläggningstillgångar och redovisningsmässiga intäkter i form av gåvor, exkluderas.

1. Stark ekonomisk ställning.

”Det egna kapitalet i förhållande till skatteintäkter och statsbidrag ska vara minst 90 % för att anse att kommunen har en stark ekonomisk ställning.”

2. Löpande verksamhet ska finansieras av löpande intäkter.

”Det strukturella resultatet ska vara positivt, mätt över en rullande tidsperiod om 9 år.”

- Målet om *stark ekonomisk ställning* kommer enligt prognosen inte att nås förrän år 2029. Fram till dess ligger andelen under 90 %. Förbättringen förväntas ske genom högre budgeterade resultatnivåer än under de senaste åren, som har präglats av lågkonjunktur och hög inflation.
- Målet om ett *positivt strukturellt resultat* uppnås när man ser över en 9-årsperiod. Däremot uppnås det inte under 2024 eller 2025, men enligt prognosen kommer det att uppnås 2026 och även 2027-2030.